

**Bliski istok i šire – koridor
između katastrofe i nade**

Zlatko Dizdarević

Bliski istok i šire – koridor između katastrofe i nade

Zlatko Dizdarević

Novinar, pisac, diplomata– Sarajevo

Sažetak

Iz ovog ugla osmatrao sam decenijama Bliski istok i sa strane i iznutra. I kao novinar i kao diplomata. Upoznavao ljude i običaje kroz svakodnevicu ali i istorijska događanja. Učio o istinama i neistinama tamo, pravdi i nepravdi, o raznim ljudima svih vjera, nacija i mentaliteta, o njihovim percepcijama sebe i vanjskog svijeta, o kapacitetima da sve to poslože na način za koji doista vjeruju da je pošten i ispravan. To, eto, danas ne može, jer nije u interesu drugih. Logične su zato frustracije iz saznanja da im se sve ultimativnije, do upotrebe sile, ne dozvoljava da budu svoji. Otud i razmišljanja o otporu.

Ključne riječi: Bliski istok, pravda, mentalitet, vjera, nacija, otpor

Sasvim očekivano, sporazum između ruskog predsjednika Vladimira Putina i turskog predsjednika Tayyba Erdogana o „mirnom rješavanju“ situacije u sirijskom Idlibu, postignut u Sočiju 17. septembra, a na poseban način „začinjen“ isto večer navodno „slučajnim“ obaranjem ruskog vojnog aviona Iljušin-20 na sirijskom nebu, kao i događanja u danima poslije – otvorio je mnoge nove opcije i slutnje u ciljanom izazvanom haosu koji u regionu i povodom njega vlada već osmu godinu. Prerastajući jasno sa terena u Siriji na globalni svjetski plan. Danas su mnoga pitanja drugačija negoli 2011. godine uključujući i ona ko je zapravo sa kim a ko protiv koga i sa kakvim krajnjim interesima u novim prestrojavanjima, odnosima i vezama, kako onim zvaničnim tako još više i mnogim zakulisnim, među državama direktno ili indirektno involviranim u tek prividno regionalno zatvoreni sukob. Sa posljedicama svakim danom sve opasnijim. Globalni kontekst poodavno je nadrastao granice Bliskog istoka.

U stvarnosti, u igri su na različite načine pa i motive i SAD i Rusija, Sirija, Iran sa Hezbollahom, Turska, Izrael, Saudijska Arabija, Irak, Liban, Jordan, Jemen. Na svoj način pa i prije mnogih pobrojanih tu su zemlje Evropske unije pa Kina, Indija itd. Nakon pomenutih događanja 17. septembra, kako za pregovaračkim stolom tako i uz raketne lansere, za mnoge analitičare primarno je bila dovedena u pitanje nova regionalno respektabilna pozicija Rusije uz „pripadajuću“ sudbinu Sirije. Poslije Sočija i Putinovih na trenutak uočljivo blagih tonova u reakciji na izraelsku involviranost u kobajagi „slučajno“ obaranje ruskog IL-20 sa 15 vojnika u njemu, postalo je prilično rasprostranjeno logiciranje prema kojemu je ovim poništena dosadašnja ruska vojno-politička prednost nad alijansom tamošnjih protivnika. Uz razlike u nijansama angažiranosti, otvorene i pozadinske, u toj alijansi dominiraju SAD, Izrael, Saudijska Arabija, pa NATO odjednom sa najglasnijim Francuzima i drčnim Macronom, ali i Turska, zemlja geostrateški za Alijansu važnija od njenog hirovitog predsjednika koji misli da je obratno, zaigran samouvjerenom na više povelikih stolica. Samoljubivi predsjednik u kući „sultanskih“ ovlasti uvjeren je da je to – lukavo i moguće. Pitanje mnogih iskusnih promatrača ove skaske je, a dokle ?

Tačno je da je Putin za mnoge neočekivano odustao u Sočiju od ponavljane eksplicitne prijetnje kako će sa Assadom krenuti u posljednji obračun sa bjelosvjetskim teroristima zabarikadiranim u regionu Idliba i

čuvanim od svjetskih naručilaca proxy ubojica za buduće operacije u proizvodnji interesnog haosa. Sporazumom o tzv. koridoru, tvrde mnogi, Erdogan je postigao cilj, „odbranu“ tih terorista u Idlibu koji mu, eto, štite odavno sanjano uglavljivanje unutar Sirije. Odatle su blizu Kurdi i sanjane operacije protiv njih, mada mu ništa manje nije mrska ni sirijska nafta sa tamošnjih bogatih izvora. Minulih godina je ta nafta preko Turske liferovana uz pomoć ISIL-a kupcima na tankerima u Mediteranu, a „vraćala se“ u dolarima u trezore sultana čiji je sin Bilal – gle čuda – bio označen kao šef cijelog tog posla. Uostalom, onako kako mu je i ćerka Sumeyye optužena od svjedoka da je nadzirala liječenje ranjenih terorista ISIL-a u bolnicama uz granicu sa Sirijom. To su isto radili i Izraelci na okupiranom Golanu, naravno u „borbi protiv terorizma!“

U samo desetak dana od Sporazuma o „demilitarizovanoj zoni“ priča dobija polako ali vidljivo druge konotacije. Obaveza Erdogana da razoruža „radikalne militante“, kad već insistira da mu se ti partneri ne napadaju, eto u ime sprečavanja humanitarne katastrofe (to kobajagi i Evropu i Ameriku najviše brine), znači obavezu demilitarizacije pojasa u regionu Idliba, širine 15 do 20 kilometara. Time zapadna koalicija gubi argumenat za očigledno davanje podrške klasičnim teroristima koji za interese te koalicije brane njihovo posljednje uporište u Siriji. Jasno, pada u vodu i već pripremljena provokacija sa lažnim Assadovim napadom hemijskim oružjem na civilno stanovništvo u Idlibu, glasno najavljenim u zapadnom svijetu, a unaprijed sankcioniranim i u UN-u! Umjesto svega toga, odjednom više desetina hiljada terorista Hayat Tahrir al-Shama, „nove“ Al-Nusre i sličnih iz njihove koalicije, moraju predati svo teško naoružanje i povući se (gdje ?) i to do sredine oktobra. Je li ikome čudo što su se ovome planu javno narugali i komandanti terorista, prozvanih eufemistično „radikalnim militantima“, kao i vođe navodno „umjerenijih opozicionara“. Izvjesno je da su ohrabreni time što su im koji dan prije dogovora u Sočiju upravo Turci dopremili 300 kamiona opreme, oružja i municije kako bi opstali unutar prstena oko njih već poodavno „čuvanog“ turskim snagama.

Svi se oni sada, odjednom, moraju kao „neutralizirati“ nakon što su godinama bili logistički suportirani od te iste Turske, zapadnih i arapskih zemalja, od njih branjeni i medijsko-politički šticeeni a sve u ime humanizma i ljudskih prava. Uključujući među te branitelje i silu međunarodnih, državnih, političkih i nevladinih organizacija, kobajagi humanitaraca i propagandista

poput „bijelih“ i raznih drugih šljemova, kojekakvih „opservatorija za ljudska prava“, mirovnih instituta itd.

Uz elementarno poznavanje gabarita, mentaliteta i interesa tamošnjih glavnih igrača, jasno je da ovakav način daljeg usmjeravanja „sirijske priče“ nije ni blizu pojednostavljenoj logici prema kojoj su sada, dugoročni gubitnici Sirija, Rusija, Iran, Hezbollah i sve brojnije lokalne grupacije sa istim ciljem – otjerati domaće i inostrane teroriste i omogućiti Sirijcima da sami odluče šta će i kako dalje.

Postoje mnoge teorije o tome šta se to sada dešava, pa i ona da je Turska tek „Trojanski konj“ Zapada i NATO-a u njedrima Rusije, preuzimajući tako, zajedno sa Izraelom i ostalim igračima iz alijanse kontrolu nad tamošnjom situacijom. Međutim, i interesi i ulozi na Levantu mnogo su složeniji od privremenih koridora i agresivne propagande. Ne treba zamjeriti onima koji ne razumiju bliskoistočne kontekste i logiku pa tamošnja zbivanja promatraju ili kroz zapadnu, tzv. „demokratsku“ optiku, ili – kao u slučaju naših prostora – potpuno ovisno samo od lokalnih nacionalnih i vjerskih strasti i podjela na „naše“ i „njihove“. Na tragu te pameti je dobar dio čitanja i ovih dešavanja. Ipak, mimo osmatranja svega tamo iz tzv. ptičije perspektive, globalno i cjelovito, a ne iz interesno-lokalne, prizemne žablje vizure, malo se može vidjeti i razumjeti.

Haos kakav je povodom Bliskog istoka ciljano pripreman i realiziran pa po svijetu objašnjavan pričom o tzv. „arapskom proljeću“ ne bi li se nova otimačina resursa i rekonpozicija granica u tom cilju proglasila zaštitom ljudskih prava – ne može se shvatiti bez iole ozbiljnijeg odgovora na pitanje: Zašto? Ili, još preciznije, ko tamo koga napada i sa kojim krajnjim ciljem. Ko je otvoreni ili prikriveni okupator, a ko onaj što brani svoje u vlastitoj zemlji i to tako shvata, znajući kako su i do sada bili nipodaštavani istorijski, egzistencijalno, civilizacijski... Ta odbrana je zato za njih „ljudsko pravo“, prije mnogo čega drugog. Ma šta o tome misle oni koji smatraju da su „First!“ pa iskreno vjeruju da to mogu naplatiti milom ili silom.

Unutar ovakve logike, povoda i cilja dirigovanog planetarnog haosa jeste i zaključak, uz nalog, da ranije postojeći međunarodni poredak i njegove principe treba rušiti jer se ne uklapaju u interes „izuzetnih“. Zato ni mnoga prethodna znanja o planetarnim realnostima ne daju više validne odgovore na nova bitna pitanja, ma koliko često bila jednostavna. Kao što je dugo bilo

prilično jasno a sada je „relativno“ i šta je okupacija a šta oslobodilačka borba, šta je fašizam a šta antifašizam, šta su pozitivne vrijednosti a šta one retrogradne, razarajuće... Pa se shodno tome i reagiralo.

Iz ovog ugla osmatrao sam decenijama Bliski istok i sa strane i iznutra. I kao novinar i kao diplomata. Upoznao ljude i običaje kroz svakodnevnicu ali i istorijska događanja. Učio o istinama i neistinama tamo, pravdi i nepravdi, o raznim ljudima svih vjera, nacija i mentaliteta, o njihovim percepcijama sebe i vanjskog svijeta, o kapacitetima da sve to poslože na način za koji doista vjeruju da je pošten i ispravan. To, eto, danas ne može, jer nije u interesu drugih. Logične su zato frustracije iz saznanja da im se sve ultimativnije, do upotrebe sile, ne dozvoljava da budu svoji. Otud i razmišljanja o otporu.

Sve se ovo sada dešava u novim okolnostima. Nije više u pitanju hladni rat dvije mega sile, niti se svjetska svrstavanja odvijaju tragom ekskluzivno bipolarnih interesa. Ni današnji „partneri“ nisu kao prije stabilni i poslušni. Osim onih malih kojima je podaništvo sada mentalitet. Znamo ih. Poredak baziran na usaglašenim i zajedničkim vrijednostima na izdisaju je. Neupitnim faktima i činjenicama sila se izruguje. Uvijek se govorilo da „sila Boga ne moli“, ali su postojala mjerila i okviri unutar kojih su se univerzalna pravila poštivala. I u UN-u i mnogim drugim, nekada respektabilnim svjetskim institucijama.

Realnost se danas čita kroz pojednostavljenu istinu: Sve je manje životnih resursa na zemlji – vode, hrane i energenata, uz galopirajući rast broja stanovnika. Moćni zato moraju silom brzo oteti preostala blaga slabima, prilagođavajući toj otimačini i svjetske strategije, politike i mehanizme, državne granice ali i odabir malih i poslušnih za izvođače radova. Vojnu i bankarsko-finansijsku otimačinu valja legalizirati kao silu umjesto poretka koji je bar donekle uvažavao demokraciju, ljudska prava, slobode i sve to usaglašavano kroz multilateralizam.

Za discipliniranje neposlušnih u ovoj igri na resursima prebogatom Bliskom istoku, eto i onog ledenog „proljeća“. Prvo sa mirnim domaćim buntovnicima s razlogom, a onda sa dovedenim proxy teroristima koji će ukrasti igru. Uz pomoć mitova o porazima u prošlosti. Mitovi su uvijek zgodni upaljači mržnje, pa i u srcu „civilizirane“ Evrope. I to smo vidjeli nedavno. Ipak, eto i novih problema: Odnosi među moćnim rušiteljima svjetskog poretka ne odvijaju se striktno po nekadašnjim navikama. U dobrodošlom haosu mnogi

dojučerašnji vjerni partneri sada misle prije svega na sebe. A među unaprijed osuđenima na poraz eto i onih što dižu glavu i ne liježu odmah poslušno na leđa. Nova mega moć je medijska manipulacija kojom se pere um i „svojima“ i neprijatelju. Logika, istina i pamet više ne igraju ulogu. Proizvode se nove realnosti, mržnje i ljubavi. I neupitno sugerira unaprijed da će biti, ili da je bilo, ono što nije. Onda se sve to „ovjerava“ u lancu najvažnijih svjetskih institucija. Mase su već uvjerenе da im oči ne vide što vide, a um ne govori što je prepoznao. Ko ne misli tako opasan je i zato na listama zlotvora i destruktivaca. Sve je ovo potrebno imati u vidu da bi se dokučili istinski dometi zla unaokolo, na Istoku i Zapadu. To je zlo već na nivou specijalnog, trećeg svjetskog rata, samo ga tako ne žele zvati. Moćnicima je zgodno jer se bitke ne vode na njihovim teritorijama, za sada.

Na logična pitanja ne daju se ni približno razumni odgovori: Zašto Trump, zapravo sile koje ga drže kao „zarobljenika“ sa jasnim zadacima, razvaljuje multilateralizam i kapitalne sporazume u kojima su i Amerikanci učestvovali dok im vojno-industrijski kompleks nije potisnut sa primarnog mjesta u vlasti i biznisu. Zašto Rusija ne smije da se vrati u svjetsku igru iako Putin nije „komunista“ i idol mu nije Staljin, već prije nekadašnji carevi i carice. Zašto Netanyahu može apsolutno sve ono što ne smije niko na svijetu, uključujući i posjedovanje atomske bombe i legalizaciju de facto aparthejda, a Iran mora biti srušen jer je u stanju da tu bombu napravi, ako ga natjeraju. Zašto je svaki metak ispaljen na evropskim i američkim ulicama terorizam, a klasični teroristički napadi sa desetinama i stotinama mrtvih na drugim mjestima nije. Otkud hitno američko raskidanje „nuklearnog sporazuma“ kojim se Iran odriče atomske bombe, usvojen u saglasju sa najmoćnijim silama svijeta uključujući i njih, Ameriku! Kako to da su istinski teroristi porijeklom iz Irana, a protiv Irana, poput recimo Mojahedin-e-Khalqa ili Al-Ahvazya legalizirani u Bruxellesu i po Evropi. Zašto nije nikakvo zlo pa i svojevrsni „politički terorizam“ odluka o kraju UNWRA, agencije za palestinske izbjeglice uz ukidanje stotina škola, bolnica, hrane za milione Palestinaca u Gazi i po svijetu. Zašto Erdogan spašava teroriste utrpavajući se u Siriju, a kobajagi je istovremeno partner i sa Putinom, i sa Amerikancima u NATO-u. Zašto mu katarski emir poklanja kobajagi tek onako basnoslovno skupi privatni avion na krilu simpatija za „Muslimansku braću“ dok se oko Dohe plete mreža zaljevskih sunita na čelu sa Rijadom i tamošnjim vehabijama koji se otvoreno dodvoravaju Izraelu a protiv Irana. Pa i protiv Palestine kao nekadašnje zakletve arapskog svijeta. Ovakvih je pitanja bezbroj. U aktuelnoj sirijskoj

storiji, kada se ima makar površno na umu sve ovo, lakše je razumjeti i tamošnja događanja od 17. septembra do danas. Pa i to kako se i Rusima javlja onaj sindrom koji je značajno svojevremeno blokirao Obamu. „Partneri“ pokušavaju da igraju svoje igre a ne igre „alijanse“. Amerikancima su uz svu njihovu logističku podršku Al Qaeda, pa ISIL-u i desetinama novorođenih ekstremističkih organizacija uz kobajagi „umjerenu“ Slobodnu sirijsku vojsku (FSA), realizaciju glavnog cilja – rušenje Assada i tamošnjeg režima, omela tri glavna regionalna partnera igrajući za sebe, svoje stare snove i interese.

Netanyahu je sa svojim cionistima pad Sirije doživljavao kao šansu za oživotvorenje sna o konačnom brisanju sa svake karte i Palestine i sirijskog Golana, na otvorenom putu prema „Obećanoj zemlji“ u mitološkim granicama. San uključuje i pokoravanje Irana. Erdogan je istu priču o vlastitoj koristi vezao uz staru patnju ne bi li konačno nadigrao Damask, sutra možda i Bagdad, što Otomani nisu istinski uspjeli nikada. Potraga za svojim „entitetom“ u najavljenoj podjeli Sirije trajala je neuspjelo još od početka tzv. „proljeća“. Kobane, potom Raqqa pa Aleppo. Idlib im je zadnja prilika. I sjajna pozicija za čišćenje Kurda.

Treći samoživni partner Americi u regionu je Rijad, posebno sa mlađanim i fanatično ambicioznim prestolonasljednikom bin Salmanom, opijenim obećanjima Trampa da će biti „centar borbe protiv iranskog terorizma“. Nizom suludih poteza, od Jemena preko Katara pa dalje, princ je pomogao mnogima da shvate smisao bliskoistočnog ludila.

Na neki način bumerang ovisnosti od „partnera“ kao da je slutio i Putinu, poslije ulaska u Siriju i time povratkom na veliku svjetsku scenu frustrirao Zapad. Tamo su odavno vjerovali da je sa Jeljcinom i Gorbačovim gotovo i sa opasnom Rusijom. A evo ih sada dodatno još i u društvu sa Iranom, Kinom, BRICS-om... I sa slutnjom o drugačijem ovladavanju geostrategijom resursa i prostora. Pa ipak, mnogim kibicerima ovih procesa izgledalo je da se Putin ne obračunava sa onima koji ga „partnerski“ ključaju sa strane onako kako se činilo da hoće i mora. I kako to od njega očekuju mnogi u svijetu, ali i mnogi kod kuće. Pogotovo nakon što je i tamo zaiskrila proxy priča sa demonstracijama, navodno povodom penzija.

Danas, evo, imam razloga da se sjetim razgovora prije par godina sa ljudima iz vrha Hezbollaha u Bejrutu i njihovih zamjerki Rusima kako su „prerano povjerovali da je neprijatelj vojno poražen pa su se zato prebrzo

okrenuli politici i pregovorima...“ Samo malo kasnije, šokantni ISIL-ov obnovljeni napad na oslobođenu Palmiru u Siriji potvrdio je sumnju. Ovaj utisak kod važnih ruskih partnera postoji i danas spram „popustljivosti“ prema Turskoj a posebno Izraelu definitivno sada, nakon obaranja vojnog IL-20. Ta čudna „mekoća“ Putinovog komentara sedmicu kasnije malo je utihula u zvaničnom i jasnom ruskom vojnom saopštenju prema kojemu je za tragediju kriv isključivo Izrael. Dodatno je i razorni raketni sistem S-300 krenuo u Siriju uz moćnu EW opremu za kontrolu i ometanje navigacijskih sistema neprijatelja. Ipak, Netanyahu opet hladno tvrdi da u Siriji nastavljaju posao i lukavo dodaje – „uz koordinaciju sa Rusijom“. Igra živaca se nastavlja i razne sumnje roje dalje. Uočljivo je posebno da ruski ministar odbrane Sergej Šojgu u ovoj prilici nema ni trunke „razumijevanja“ za Izrael.

Dodatni uteg protiv Rusije je u do sada neviđenom i orkestriranom medijskom sataniziranju Moskve sa Zapada. Kvalifikacije i prijetnje tim tragom jedinstvene su u zapadnim medijima. Vrhunac je bila javna priprema za „konačni odgovor na hemijski napad što ga priprema Assad protiv civila u Idlibu“. Bez validnih dokaza i argumenta ali, to je već spram Rusije rutina. Igra sa Turskom i „demilitarizacijom“ uz odustajanje od razaranja Idliba na veliko razočarenje napujdanih „hemičara“, cijelu podmetačinu sada čini smiješnom. A bila je zamišljena kao upaljač za totalni napad na Damask i ultimativni izazov Putinu. Otud sada i drugačija čitanja odluka iz Sočija. Više se pominje Putinova lukavost nego iznenadna slabost. Politika kao mudrost prije pucanja kao da dobija prioritet.

Moskva u Siriji naprosto ne smije izgubiti ni na kakav način. Dogle su se doveli. To znači da ne smije dati povoda za planetarnu ofanzivu protiv jer su Rusi uvjereni da Putin ne brani Siriju radi Sirije niti je u savezu sa Iranom ljubavi radi. U njihovom slučaju od početka su na pozicijama, podjednako kao i u Siriji i Iranu, da se radi o samoodbrani a ne o osvajačkim ambicijama zarad resursa i novih granica koje tamo imaju i Amerika i Izrael, i Turska i Saudijska Arabija. Njima se u sili, taktici i odlučnosti mora biti barem jednak, ako ne i korak ispred. Šta košta da košta. To „konkurencija“ ne može da prihvati. Od samog početka tzv. „arapskog proljeća“, zaključak Moskve je bio da je Sirija tek početna faza za prodor prema Iranu i preko njih za izlazak na granicu Rusije. Odatle će zadatke dobiti nove proxy snage uz lokalnu pomoć naprimjer „kavkaskog emirata“ i sličnih. U bivšem SSSR-u nije ih malo.

Teško je ne sjetiti se danas uz ovakve teme svojevremenih razgovora sa tada kolegom, ruskim ambasadorom u Jordanu, uz početak tzv. sirijskog „proljeća“ 2011. godine. Govorio je precizno o ovakvom scenariju. A puno toga što se dešavalo od tada do danas ide u prilog tadašnjoj naizgled čudnoj tvrdnji. Kao i Putinov poziv 2015. godine u UN-u na zajednički otpor u Siriji već razmahanim teroristima Al-Qaede, znači Al-Nusre i ISIL-a uz bezbrojne druge. Nisu ga ni saslušali ozbiljno. Ušao je praktično sam u Siriju i učinio što je učinio, zajedno sa Iranom koji je prepoznao na isti način cijelu priču i priključio se malo kasnije. Zapad je bio zatečen, a oni su tu gdje su sada. Potom su uspjeli da privuku sebi kontroverznu Tursku, ohlade je od NATO-a iako su sila Alijanse, i zadrže je kao svog partnera na Crnom moru, blizu samog ruskog „stomaka“! Ustupci su neminovni ali mali spram rezultata. Sve skupa ima cijenu ali ne i alternativu.

Izrael je slična priča uz još osjetljivije odnose. Moskva tamo ima „nemoguću misiju“ balansiranja između Izraela i Irana. Pa opet je išlo uz izazove kakav je sa ovaj sa „mamcem“ za obaranje IL-20 sa 15 ruskih vojnika u njemu. I pored toga, ulazak u totalni rat nije bio opcija, ma koliko mnogi to priželjkivali. Značajne blokade ambicija „partnera“, jeste. I bolja pozicija za nastavak priče.

Erdogan je odmazdu Putina 2015. godine povodom tadašnjeg obaranja ruskog SU-24 kompenzirao na razne načine. Putin sada potrebno „partnerstvo“ sa Erdoganom čuva ustupkom sa „demilitarizacijom“, ali uz logično pitanje: Šta nakon 15. oktobra a teroristi tamo ostanu, naoružani do zuba. Misli li Erdogan doista da će moći opet dokazivati kako Al Qaeda i Nusra nisu teroristi već samo Kurdi? Teško će mu povjerovati prije svega lokalni Sirijci u Idlibu. Oni su na svojoj koži shvatili o kome se tu radi.

Ukratko, Putin nije napao Idlib i dao povoda pripremanom Zapadu i poslušnom dijelu arapskog svijeta pod američkom i saudijsko-izraelskom kontrolom da napadnu Siriju kako su isplanirali. Nije se razišao sa Erdoganom odbacujući mu strasnu želju da odbrani „partnere“ u Idlibu. Naprotiv, „evo ti ih pa ih ti razoružaj kako si obećao“. Otom potom. Nije izdao Iran jer im je odbrana od proxy ulaska u stomak zajednička. Tačno je da je Izrael najtvrdi i najlukaviji kobajagi „partner“ ali to nije ništa novo. I tačno je da vojska u Rusiji tu ima jasan stav o kojem Putin mora voditi računa. Za njega je, opet, važno i da nije dugoročno izdao nikoga od saveznika da bi izbjegao neke nove sankcije koje Trump dijeli šakom i kapom svakome ko pomisli na nešto mimo

njegovih „First“ interesa. Sve zajedno, ta vrsta politike, u narodnoj mudrosti o umu koji caruje i snazi koja valja klade, ovaj put očigledno je na strani uma. To nema samo veze sa malima i velikima. Već i sa političkim gabaritima.

Putin očigledno u današnjem rasporedu snaga nije želio otvaranje Pandorine kutije i tako vjerovatno pad sa svjetske političko – vojne scene do koje je dobio. U tom usponu pomažu mu i govori poput zadnjeg Trumpovog u UN-u. I onakva vizija svijeta i „patriotizma“ prije bilo čega drugog. Reakcija je u jednom momentu bila smijeh, ali je sve jasnije da će ga ubrzo zamijeniti zabrinutost i traganje za alternativom. Ili će se svekolika mentalna i politička kaubojska „prvih“ i „izuzetnih“ svesti u okvire principa i vrijednosti u kojima se mogu realizirati prihvatljivi i logični interesi barem velike većine na planeti, ili je sasvim svejedno ko će potegnuti prvi. Znamo kako je to u filmovima ali, i filmska industrija se davno odmakla od tih bajki, a kamoli obični život. Ni priče o pobjedama i porazima nisu što su nekad bile.

Zato i onaj koridor oko Idliba, i puno takvih po svijetu, jesu koridori između legalizacije katastrofe sa jedne, i nade sa druge strane. I mogu biti samo privremeni.